

Mottagare

Regeringskansliet,
Arbetsmarknadsdepartementet
Dnr A2025/00432

**Yttrande över remiss från Regeringskansliet,
Arbetsmarknadsdepartementet, avseende
slutbetänkandet Frihet från våld, förtryck och
utnyttjande – En jämställdhetspolitisk strategi mot
våld och en stärkt styrning av centrala myndigheter
(SOU 2025:28)**

Sammanfattning

Lunds kommun välkomnar regeringens initiativ till att ytterligare stärka och förtydliga styrningen av det jämställdhetspolitiska arbetet mot könsrelaterat våld, förtryck och utnyttjande. Att den nya nationella strategin behåller sitt fokus på mäns och pojkars våld mot kvinnor och flickor, samtidigt som vikten av ett utvecklat arbete mot hedersrelaterat våld och förtryck och mot utnyttjande i prostitution och människohandel tydliggörs, är centralt för kommunen. Styrning genom en sammanhållen övergripande strategi som vid behov kompletteras av specifika handlingsplaner bedöms vara ändamålsenligt och bidra till tydlighet för kommunen.

Likaså är det av stor vikt för kommunen att centrala myndigheters ansvar och roller förtydligas. En väl utvecklad och långsiktig samverkansstruktur myndigheter emellan är avgörande för att skapa bästa möjliga förutsättningar för arbetet på lokal nivå.

I detta yttrande lämnas framför allt synpunkter på de förslag som bedöms kunna få störst inverkan på kommunen, nämligen att:

- inrätta ett nationellt samordningscentrum mot våld vid Jämställdhetsmyndigheten,
- Socialstyrelsen ska samordna den nationella kunskapsutvecklingen för att identifiera, bedöma och ge stöd och behandling till våldsutsatta,
- Länsstyrelsernas roll i arbetet ska förtydligas, samt
- ta fram en sammanhållen strategi mot alla former av

könsrelaterat våld, förtryck och utnyttjande. Strategin kan kompletteras med en särskild handlingsplan för hedersrelaterat våld och förtryck.

Ett nationellt samordningscentrum mot våld vid Jämställdhetsmyndigheten

Att inrätta ett nationellt samordningscentrum mot våld vid Jämställdhetsmyndigheten bedöms kunna minimera den otydlighet som kommunen stundtals upplever i kontakten och samverkan med centrala myndigheter. Kommunen delar slutbetänkandets bild av att det finns ett behov av att en myndighet får det övergripande samordnings- och samverkansansvaret, inte minst för att göra det myndighetsgemensamma arbetet mot våld och förtryck mer effektivt. Detta in sin tur kan leda till ett mer behovsanpassat stöd till lokala aktörer, samt bidra till en bättre uppföljning och utvärdering av arbetet på alla nivåer.

Ny uppgift för Socialstyrelsen

Lunds kommun välkomnar förslaget om att ge Socialstyrelsen i uppdrag att samordna kunskapsutveckling av insatser, metoder och arbetsformer för att identifiera, bedöma och ge stöd och behandling till våldsutsatta inom socialtjänstens och hälso- och sjukvårdens ansvarsområde. Det är positivt att myndigheten genom den föreslagna ändringen skulle få motsvarande samordnande ansvar för att utveckla och utvärdera kunskap och metoder i arbetet med både personer som utövar våld och personer som är våldsutsatta. Bedömningen är att detta kan leda till ett mer samlat och verksamhetsanpassat stöd till kommunen i arbetet riktat till dessa målgrupper.

Ett medskick från kommunen är vikten av att myndighetens kunskapsutveckling fokuserar på att ta fram och sprida insatser, metoder och arbetsformer riktade till särskilt utsatta grupper, så som exempelvis personer med funktionsnedsättning eller HBTQ-personer utsatta för hedersrelaterat våld och förtryck.

Länsstyrelsernas roll förändras

Förslaget om att länsstyrelsernas roll enligt förordning (2021:995) om deras regionala arbete mot mäns våld mot kvinnor ska förtydligas bedöms kunna bidra positivt till kommunens arbete genom att utgöra ett bra komplement till det nationella samordningscentrum vid Jämställdhetsmyndigheten. Att förordningens namn justeras för att utöver mäns våld mot kvinnor också inkludera våld i nära relationer,

hedersrelaterat våld och förtryck liksom utnyttjande i prostitution och människohandel är logiskt.

Länsstyrelsen i Skåne län är en viktig samarbetspart för Lunds kommun i arbetet med att förebygga och bekämpa alla former av könsrelaterat våld. De anordnar kontinuerliga tillfällen för dialog, erfarenhetsutbyte och kunskapsdelning mellan såväl offentliga som ideella aktörer i länet. Att den nya förordningen lägger ännu större fokus på samordningsfunktionens uppgift att främja samverkan, att arbetet ska bara kunskapsbaserat samt utvecklingen av det förebyggande arbetet anses möta många av de behov som kommunen ser finns i arbetet.

En sammanhållen nationell strategi

Lunds kommun instämmer med utredningens förslag om att ta fram en sammanhållen strategi för det jämställdhetspolitiska arbetet mot alla former för våld, förtryck och utnyttjande. Utifrån ett styrningsperspektiv ser kommunen flera fördelar med att samla frågorna i en sammanhållen strategi som i sin tur svarar mot samtliga relevanta jämställdhetspolitiska delmål (nuvarande delmål om mäns våld mot kvinnor samt tillkommande delmål om hedersrelaterat våld och förtryck).

En samlad strategi bidrar till ett samordnat och mer effektivt arbete som i slutändan gynnar de personer som utsätts för våld och förtryck. En sammanhållen nationell strategi ligger också väl i linje med såväl Jämställdhetsmyndighetens nya samordnande uppdrag som kommunens eget styrdokument på området, som samlar insatser för att förebygga och bekämpa samtliga könsrelaterade våldsformer.

I de fall regeringen väljer att ta fram en separat strategi för hedersrelaterat våld och förtryck anser Lunds kommun att de också bör överväga en separat strategi med fokus på utnyttjande i prostitution och människohandel.

Vidare bedömer kommunen att de förslagna fokusområdena och den föreslagna tidshorisonten på tio år tillsammans lägger en bra grund för att bedriva ett strategiskt och långsiktigt arbete. Strategins inriktning bedöms också ligga i linje med intentionerna i den nya socialtjänstlagen.

Det är centralt att inom ramen för respektive område i strategin uttryckligen skriva ut hedersrelaterat våld och förtryck liksom prostitution och människohandel på det sätt som föreslås. Dels för att minimera risken att dessa frågor osynliggörs, dels för att understryka behovet av att specifik kunskap om de olika formerna för våld och

förtryck i det praktiska arbetet. Val och utformning av stöd och skydd är i slutändan helt beroende av vilken typ av utsatthet det handlar om.

Kommunen delar helt slutbetänkandets bild av att det finns ett stort behov av att utveckla ett sammanhållet och långsiktigt stöd till personer som utsätts för hedersrelaterat våld och förtryck. Av denna anledning menar kommunen att utredningens förslag om att ta fram en särskild handlingsplan mot hedersrelaterat våld och förtryck, som ett komplement till det övergripande strategin, är befogat (och mer ändamålsenligt än att ha två separata strategier).

Ett medskick är att regeringen bör överväga om det finns andra delar som också kräver separata handlingsplaner, exempelvis sexuell exploatering av barn eller våld i ungas parrelationer. Samtidigt instämmer kommunen i utredningens resonemang om att handlingsplaner bör reserveras till de frågor eller områden som regeringen ser som särskilt prioriterade och där de under en begränsad tidsperiod krävs särskilda och samlade insatser som förstärker eller går utöver de uppdrag som berörda aktörer redan har. Att åtgärderna i sådana handlingsplanerna är fullt finansierade är avgörande för ett effektivt genomförande.

Avslutningsvis påminner kommunen återigen om sitt yttrande avseende utredningen *Förstärkt skydd för den personliga integriteten – behovet av åtgärder mot oskuldskontroller, oskuldsintyg och oskuldsingrepp samt omvändelseförsök* (SOU 2023:37). Här påpekade kommunen bland annat att förslaget om att inte kriminalisera oskuldsintyg riskerar att motverka syftet med att kriminalisera oskuldskontroller, samt att finns flera risker med förslaget om att inte kriminalisera omvändelseförsök.

Kommunen uppmärksammade i samma yttrande att det sedan tidigare är olyckligt att könsstämpningslagen inte omfattas av de registerutdrag som skolorna får ta del av vid anställning och inte heller av de registerutdrag som kommunen begär ut vid ägar- och ledningsprövning. När ytterligare ett förfarande föreslås kriminaliseras inom ramen för könsstämpningslagen blir det ännu mer angeläget att den lagen omfattas av dessa registerutdrag.

Anders Almgren
Kommunstyrelsens ordförande